

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 550/2011-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2012 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka o sťažnosti M. R., K., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 14 D 2198/1993 v období po právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 139/04 z 2. septembra 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. R. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 14 D 2198/1993 v období

po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 139/04 z 2. septembra 2004 porušené bolo.

2. M. R. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Humenné povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Humenné je povinný uhradiť M. R. trovy právneho zastúpenia v sume 475,45 € (slovom štyristosedemdesiatpäť eur a štyridsaťpäť centov) na účet advokátky JUDr. I. R., Advokátska kancelária, K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 550/2011-16 z 13. decembra 2011 prijal na ďalšie konanie sťažnosť M. R., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 D 2198/1993 v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 139/04 z 2. septembra 2004.

Následne ústavný súd 12. januára 2012 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti, zaslanie relevantného súdneho spisu a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Vyjadrenie okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 7. februára 2012. V jeho prílohe sa nachádzal súdny spis a podrobná chronológia úkonov okresného súdu i účastníkov v napadnutom konaní, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

«Ústavný súd SR spis vrátil tunajšiemu súdu dňa 17.08.2004.

Dňa 14.09.2004 dedičský spis bol odstúpený súdnemu komisárovi JUDr. T.

Súdny komisár vo veci nariadil pojednávanie na deň 09.11.2004. Na toto pojednávanie sa nedostavili dedičky M. S. a N. F. Sťažovateľ na tomto pojednávaní uviedol, že na súde prebieha konanie o náhradu škody vo výške 100.000 Sk za zbúraný dom, ktorý podľa neho patrí do dedičstva a spor o určenie neplatnosti prevodu do dedičstva patriacich pozemkov, pare. č. KN 221/1, 222/1 a 222/2.

Súd následne uznesením zo dňa 13.12.2004 vo veci konanie prerušil do právoplatného skončenia konania o žalobe dediča M. R. o určenie rozsahu veci patriacich do dedičstva po poručiťovi A. R., zomrelom dňa 14.01.1989 vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 8C 819/2001. Uznesenie o prerušení konania právoplatnosť nadobudlo dňa 05.02.2005.

Rozsudkom zo dňa 15.11.2006, č.k. 8C 819/2001-149, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 28.03.2008, ktorý právoplatnosť nadobudol dňa 22.05.2008 súd ohľadom parciel KN 221/1, 222/2, 223 a 224/4 určil, že tieto patria do dedičstva po poručiťovi A. R. Ohľadom parcely č. 110 krajský súd návrh zamietol.

Dedičský spis bol zo spisu 8 C 819/2001 vylúčený dňa 07. 05. 2008 a dňa 08.12.2008 bol odstúpený súdnemu komisárovi JUDr. T. na ďalšie konanie.

Ďalší termín pojednávania bol súdnym komisárom určený na deň 04.08.2009. Na toto pojednávanie sa sťažovateľ a ďalší dedičia nedostavili.

Sťažovateľ M. R. sťažnosťou zo dňa 31.07.2009 adresovanou predsedovi súdu žiadal, aby spis bol „preložený“ inému súdu v rámci Prešovského kraja a to konkrétne Okresnému súdu Prešov, nakoľko humenským notárom a sudcom neverí.

Súd dňa 05.08.2009 vyzval súdneho komisára JUDr. T., aby sa k sťažnosti M. R. vyjadril.

Súd zároveň dňa 05.08.2009 vyzval sťažovateľa M. R., aby mu oznámil, či jeho námietka zaujatosti sa týka výlučne sudcu konajúceho v danej veci.

Sťažovateľ dňa 21.08.2009 súdu oznámil, že námietku zaujatosti vznáša voči všetkým notárom, ktorí vo veci konali, aj voči sudcom tunajšieho súdu na občianskoprávnom úseku.

Súdny komisár súdu predložil vyjadrenie zo dňa 23.09.2009, v ktorom uviedol, že na prejednanie tejto veci sa cíti byť zaujatý. Toto vyjadrenie spolu so spisom súdny komisár súdu predložil dňa 15.10.2009.

Súdny spis bol dňa 30.10.2009 bol odstúpený Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o námietke zaujatosti.

Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 12.11.2009, ktoré súdu spolu so spisom bolo predložené dňa 27.11.2009 vyriekol, že sudcovia tunajšieho súdu z konania vo veci 14D 2198/1993 vylúčení nie sú.

Následne súd uznesením zo dňa 14.01.2010 rozhodol, že notár JUDr. V. T. nie je vylúčený z úkonov súdneho komisára vo veci 14D 2198/1993. Toto uznesenie vydala vyššia súdna úradníčka. Proti tomuto uzneseniu odvolanie podali súdny komisár JUDr. T. a sťažovateľ M. R. Vzhľadom na to, že zákonný sudca konajúci vo veci sa s rozhodnutím vyššej súdnej úradníčky stotožnil, vec po doručení odvolania ostatným dedičom dňa 29.03.2010, bola odstúpená Krajskému súdu v Prešove, ktorý spisový materiál tunajšiemu súdu vrátil dňa 02.06.2010, pričom v uznesení sp. zn. 8CoD 2/2010 konštatoval, že vec mu bola nesprávne predložená, nakoľko o vylúčení súdneho komisára má rozhodnúť príslušný sudca.

Následne sudca uznesením zo dňa 04.06.2010, č.k.: 14D 2198/1993-368 rozhodol tak, že súdny komisár JUDr. V. T. z konania v tejto veci nie je vylúčený. Toto uznesenie právoplatnosť nadobudlo dňa 02.07.2010. Spis súdnemu komisárovi bol odstúpený dňa 29.07.2010.

Súdny komisár vo veci nariadil pojednávanie na deň 09.12.2010. Na toto pojednávanie predvolal len sťažovateľa M. R., ktorý opätovne voči nemu vzniesol námietku zaujatosti. Spisový materiál súdny komisár doručil súdu dňa 17.12.2010.

Súdnemu komisárovi spis bol následne vrátený na ďalšie konanie s tým, že v zmysle § 17 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 15a ods. 4 O.s.p., súd na opakované námietky zaujatosti toho istého druhu vznesené účastníkom konania neprihliada.

Súdny komisár dňa 28.04.2011 súdu predložil námietku zaujatosti, v ktorej uviedol, že už 12 rokov na základe poverenia koná v tejto veci, pričom dedič M. R. - sťažovateľ je od prvopočiatku voči nemu agresívny a uráža ho.

Vyššia súdna úradníčka uznesením zo dňa 22.06.2011, č.k.. 14D 2198/1993-379 rozhodla, že notár JUDr. T. nie je vylúčený z úkonov súdneho komisára v tejto veci.

Proti tomuto uzneseniu dedič M. R. a súdny komisár JUDr. T. podali odvolanie.

Uznesením zo dňa 15.08.2011, č.k.. 14D 2198/1993-391 zákonný sudca v zmysle § 17 ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, že JUDr. T. je vylúčený z úkonov súdneho komisára v tejto veci. Toto uznesenie právoplatnosť nadobudlo až dňa 09.01.2012 z dôvodu, že bol problém s jeho doručením viacerým dedičom ako aj právnym nástupcom po jednej z dedičiek, ktorá v priebehu konania zomrela.

Dedič M. R. medzitým dňa 02.11.2011 súdu predložil žiadosť o delegáciu veci Okresnému súdu Prešov.

Poverená vyššia súdna úradníčka dňa 15.11.2011 ho vyzvala na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na príkazanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti. Zároveň ho osobitným prípisom upozornila na procesný postup súdu s tým súvisiaci.

Sťažovateľ výzvu na zaplatenie súdneho poplatku prevzal dňa 23.11.2011. Súdny poplatok, ktorý mu bol vyrubený podľa položky 26 Zákona o súdnych poplatkoch doposiaľ neuhradil.»

Rovnaké skutočnosti týkajúce sa priebehu napadnutého konania zistil zo súdneho spisu aj ústavný súd.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení ďalej uviedla: „Konanie vo veci bolo prerušené uznesením 14D/2198/1993-252 z 13.12.2004 do právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Humenné vo veci sp. zn. 8C/819/2001. Rozsudok v tejto veci nadobudol právoplatnosť dňa 22.5.2008 a teda odpadla prekážka, pre ktorú konanie bolo prerušené. Uznesenie o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť dňa 5.2.2005 a teda od tohto dátumu do 22.5.2008 sa v konaní nepokračovalo.

Samotný sťažovateľ prispel k tomu, že vo veci sa nemohlo konať, svojimi početnými obsiahlymi a nejasnými podaniami. Týkali sa hlavne toho, že žiadal, aby do dedičstva boli pojaté aj veci, ktoré boli medzi dedičmi sporné a ich existencia nebola preukázaná. Išlo hlavne o finančné prostriedky, ktoré ako sám uviedol, rodičia za života darovali svojim deťom a tieto by podľa neho mali patriť do dedičstva. Ďalšou skutočnosťou je to, že sťažovateľ podával návrhy námietky zaujatosti voči sudcovi a súdnym komisárom, o ktorých bolo potrebné rozhodovať. Keďže takéto námietky boli podávané opakovane, došlo k predĺženiu konania v dôsledku predkladania spisu, či už nadriadenému súdu alebo sudcovi, na rozhodnutie o vylúčení notára.“

V závere svojho vyjadrenia okresný súd vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Právna zástupkyňa sťažovateľa vyjadrením doručeným ústavnému súdu 5. marca 2012 oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní v uvedenej veci a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. Vo svojom vyjadrení ďalej k veci uviedla, že „hoci bol dedičský spis zo spisu sp. zn. 8C 819/2001 vylúčený dňa 7.5.2008, na ďalšie konanie súdnemu komisárovi JUDr. T. bol odstúpený až dňa 8.12.2008, teda po viac ako 7 mesiacoch. Hoci bol súdny komisár už dňa 14.9.2004 upozornený na to, že vo veci je potrebné urýchlene konať a rozhodnúť, po tom ako mu bol odstúpený spis už dňa 8.12.2008 pojednávanie nariadil až po takmer 8 mesiacoch na deň 4.8.2009.

Sťažovateľ pritom už dňa 31.7.2009 podal námietku zaujatosti proti notárom a sudcom v okrese Humenné. Podľa názoru sťažovateľa došlo odo dňa 31.7.2009 do dňa 4.6.2011 k zbytočným prietahom v konaní v dôsledku toho, že okresný súd námietku zaujatosti nesprávne predložil na rozhodnutie Krajskému súdu v Prešove. O námietke zaujatosti mal pritom rozhodnúť príslušný sudca, čo sa konštatuje aj v uznesení sp. zn. 8CoD 2/2010 Krajského súdu v Prešove.

Nesprávnym postupom tak Okresný súd Humenné spôsobil neodôvodnené prietahy v konaní v trvaní takmer 1 roka.

Až uznesením sp. zn. 14D 2198/1993 zo dňa 22.6.2011 zákonný sudca rozhodol, že notár JUDr. V. T. je vylúčený z úkonov súdneho komisára v danej veci.

Od podania námietky zo dňa 31.7.2009 do vylúčenia notára JUDr. V. T. z úkonov súdneho komisára vo veci 14D 2198/1993, teda do dňa 22.6.2011 tak uplynula doba takmer 2 rokov.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu neposudzuje ako zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03, II. ÚS 3/00, I. ÚS 214/06).

Z predloženého súdneho spisu vyplýva, že napadnuté súdne konanie bolo uznesením okresného súdu z 13. decembra 2004 prerušené až do 22. mája 2008 z dôvodu, že prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sa zaoberal priebehom napadnutého konania od 22. mája 2008.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokovanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť sporu, ústavný súd súhlasne s vyjadrením okresného súdu konštatuje, že prerokovanie dedičstva možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, a z tohto pohľadu nejde o právne zložitú vec. Vychádzajúc však z obsahu predloženého súdneho spisu ústavný súd konštatuje, že dĺžka konania bola čiastočne závislá od skutkovej náročnosti prerokovanej veci, ktorá vyplynula z toho, že dedičia sa nevedeli zhodnúť na majetku, ktorý v čase smrti patrilo poručiteľovi, čoho

dôkazom boli aj dve žaloby podané sťažovateľom, ktoré súvisia s dedičským konaním, v dôsledku ktorých došlo objektívne k predĺženiu napadnutého konania.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom, a tým k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ sťažnosťou z 31. júla 2009 adresovanou predsedovi okresnému súdu žiadal o „*preloženie spisu*“ z dôvodu, že neverí „*humenským notárom, ako aj sudcom*“. Okresný súd vzhľadom na toto nie celkom jasné podanie sťažovateľa musel vyzvať sťažovateľa, aby mu oznámil, či jeho námietka zaujatosti sa týka výlučne sudcu konajúceho v danej veci. Sťažovateľ 21. augusta okresnému súdu oznámil, že námietku zaujatosti vznáša voči všetkým notárom, ktorí vo veci konali, a sudcom občianskoprávneho úseku okresného súdu. Z uvedeného dôvodu okresný súd potom, ako sa vyjadrili všetci sudcovia okresného súdu k tejto námietke sťažovateľa, predložil súdny spis Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „*krajský súd*“) 30. októbra 2009 na rozhodnutie o námietke zaujatosti. Súdny spis bol po rozhodnutí o námietke zaujatosti krajským súdom vrátený okresnému súdu 27. novembra 2009. Okresný súd o námietke zaujatosti vo vzťahu k notárovi ako súdnemu komisárovi rozhodol uznesením zo 14. januára 2010 tak, že notára nevytlúčil z úkonov súdneho komisára v predmetnej veci. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu, ktoré vydala vyššia súdna úradníčka, podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol uznesením vo veci konajúci sudca 4. júna 2010 tak, že súdny komisár z konania v predmetnej veci nie je vylúčený. Na pojednávaní pred súdnym komisárom 9. decembra 2010 sťažovateľ opätovne vzniesol proti súdnemu komisárovi námietku zaujatosti. Vzhľadom na agresívne a urážlivé správanie sťažovateľa 28. apríla 2011 podal námietku zaujatosti aj súdny komisár. O námietke notára ako súdneho komisára rozhodla poverená vyššia súdna úradníčka uznesením z 22. júna 2011 tak, že ho nevytlúčila z úkonov súdneho komisára v predmetnej veci. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podali odvolania rovnako notár ako súdny komisár aj sťažovateľ. Zákonný sudca uznesením z 15. augusta 2011 rozhodol o vylúčení notára ako súdneho komisára v predmetnej veci. Sťažovateľ 2. novembra 2011 požiadal okresný súd o delegáciu veci Okresnému súdu Prešov.

Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už viackrát vyslovil, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkov konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania

oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). V súlade s touto judikatúrou preto dobu potrebnú na rozhodnutie o sťažovateľom uplatnených procesných právach ústavný súd zohľadnil pri stanovení výšky finančného zadosťučinenia, ktoré sťažovateľovi týmto nálezom priznal.

3. Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd sa zaoberal z už uvedených dôvodov len časťou napadnutého konania od 22. mája 2008, pričom zistil, že okresný súd potom, ako mu bol vrátený súdny spis z krajského súdu 6. mája 2008, odstúpil súdny spis súdnemu komisárovi až po šesťmesačnej nečinnosti, čo ústavný súd vyhodnotil ako zbytočný prierah. Následne už okresný súd vykonával priebežne úkony smerujúce k prerokovaniu a rozhodnutiu vo veci, no jeho postup vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania takmer 19 rokov, z toho vyše sedem rokov po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 139/2004, nasvedčuje, že nekonal dostatočne promptne, efektívne a neposkytol dostatočnú ochranu označeným právam sťažovateľa, a to aj napriek existencii zákonnej prekážky (v trvaní tri a pol roka, pozn.), ktorá bránila okresnému súdu v postupe v napadnutom konaní.

Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

Za takúto nesústredenú činnosť okresného súdu považuje ústavný súd postup okresného súdu, ktorý nevyužil poriadkové opatrenia podľa § 53 OSP, hoci mohol a mal vzhľadom na postup notára ako súdneho komisára, ktorý po doručení súdneho spisu 8. decembra 2008 nariadil termín pojednávania až na 4. august 2009, čo v konečnom dôsledku spôsobilo ďalší prierah v trvaní ôsmich mesiacov. Za nesústredenú činnosť

považoval ústavný súd aj postup okresného súdu, ktorý po odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zo 14. januára 2010, ktoré vydala vyššia súdna úradníčka, súdny spis predložil krajskému súdu, hoci o odvolaní proti uvedenému rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky mal rozhodnúť zákonný sudca podľa § 374 ods. 4 OSP. Zákonný sudca o odvolaní sťažovateľa podanom 27. januára 2010 rozhodol 4. júna 2010, teda takmer po vyše štyroch mesiacoch.

Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného, najmä však zistenej nečinnosti, nesústreďenej činnosti okresného súdu a doterajšej dĺžky trvania napadnutého konania, ktorá je z ústavného hľadiska neakceptovateľná, dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 D 2198/1993 v období po právoplatnosti nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 139/04 z 2. septembra 2004 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezom).

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Vzhľadom na skutočnosť, že už predchádzajúcim nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 139/04 z 2. septembra 2004 bola okresnému súdu uložená povinnosť konať bez zbytočných prietahov, ústavný súd už rovnaký príkaz okresnému súdu tentoraz nevydal.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadost'učinenie v sume 6 000 €, ktoré odôvodnil pretrvávajúcou právnou neistotou, dobou trvania súdneho konania, opísanou nečinnosťou a neefektívnosťou úkonov okresného súdu, ktorú pociťuje ako ujmu.

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, ako aj na jeho nedostatočne efektívny postup, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde a všetky okolnosti daného prípadu vrátane podielu sťažovateľa na doterajšej dĺžke trvania konania považoval priznanie sumy 1 500 € za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila trovy konania, ktoré vyčíslila v celkovej sume 485,24 €.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou pozostávajúce z odmeny advokátky a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2010 v sume 741 € a v prvom polroku 2011 v sume 763 €. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby

vykonané v roku 2011 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) po 123,50 € a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 (vyjadrenie vo veci samej) po 127,16 €. Ďalej má právna zástupkyňa sťažovateľa aj nárok na náhradu režijného paušálu 7,21 € za jeden úkon podľa vyhlášky vykonaný v roku 2011 a 7,63 € za jeden úkon podľa vyhlášky vykonaný v roku 2012. Advokátka je zároveň platcom DPH, preto sa (podľa § 18 ods. 3 vyhlášky) odmena a náhrady zvyšujú o DPH. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi, takto predstavuje sumu 396,21 € zvýšenú o DPH, čiže spolu 475,45 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2012